

PROSVETNI DELAVEC

Sindikalne organizacije prosvetnih delavcev pred novimi nalogami

Več metodičnega znanja pri izobraževanju odraslih

Razgovor s tajnikom Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev

Ob začetku novega šolskega leta, ko bo tudi življenje v sindikalnih organizacijah oživel, smo naprosili tov. Gezo Čahuka, tajnika Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS, naj bi nekaj povedal o prihodnjih nalogah sindikalnih organizacij. Tov. Čahuk je dejal takole:

S sprejetjem »Zakona o finančnem in gospodarskem razvoju šolstva« so dani osnovni pogoji za spremembo položaja šol. Nadaljnji razvoj šolstva ima pravno in ekonomsko zagotovljeno možnost. Prav tako pa nalaga šolam večjo odgovornost in večje naloge za samostojno gospodarjenje. To je vsekakor zelo jasno načrtana smer razvoja šolstva, ugotavljamo pa vendarle, da po devetih mesecih še vedno nismo prišli daleč, ponekod celo ni nikakršne spremembe v primeru s prejšnjimi leti in se šole v bistvu še vedno financirajo po proračunskem sistemu. Skladi za šolstvo so sicer začeli poslovati, ni pa rešenega dotoka sredstev v te sklade. Sredstva, ki so v skladih za šolstvo na razpolago, so bila zagotovljena v proračunu politično-teritorialne enote. Za tako stanje so v glavnem vzrok objektivne težave, ponekod pa tudi premajhna politična dejavnost za uresničevanje zakona.

Glede na tako stanje prosvetnih delavci in njihove sindikalne podružnice ne morejo in ne smejo pasivno čakati, kaj bodo priložnosti, kaj bodo možnosti, neshi nadaljnji predpisi oziroma, kaj in kako bodo politično-teritorialne enote nadalje pokrenile. Aktivno sodelovanje sindikalnih podružnic bo v marsičem lahko v veliko oporo in pomoč komunam, kar pa organom skladov, da bodo lažje in čim bolj pravično razdeljevali sredstva med posamezne ustanove. V zvezi s tem je vsekakor nujno, da sodelujejo pri kategorizaciji posameznih ustanov, ker se z nepravilno kategorizacijo lahko naredijo hude napake, ki bi imele daljše posledice za prizadete ustanove. Pri tem niti ni dovolj, da se v okviru ene komunne samo vsaka posamezna sindikalna podružnica aktivno zalaga za ta vprašanja, pač pa je nujno, da se vse sindikalne organizacije prosvetnih delavcev v okviru komunne povežejo in preko svoje komisije pri občinskem sindikalnem svetu aktivno delajo, upoštevajo potrebe vsake ustanove in pa seveda tudi gospodarsko moč komunne. Pri takem aktivnem sodelovanju je potrebno, da se prosvetni delavci seznanijo z gospodarskimi vprašanji komunne. Če bodo prosvetni delavci seznanjeni s celotno komunarno problematiko in če bodo razumeli potrebe vsake ustanove, bodo mnogo lažje vplivali na razdeljevanje sredstev ter zahtevali od družbenih organov vse, kar so ti dolžni prispevati za izobraževanje in vzgojo.

DELITVE DOHODKA ZNOTRAJ USTANOVE

Druge, mogoče še težja in bolj odgovorna naloga prosvetnih de-

lavcev in njihovih sindikalnih podružnic je delitev dohodka znotraj ustanove. Res, da imamo organe družbenega upravljanja, ki pred družbo prevzemajo odgovornost za napredek ustanove. Vendar to še ni dovolj in ti organi mimo aktivnega sodelovanja kolektivov nikakor ne bodo mogli sami opraviti te važne in zapletene naloge. V zvezi z našimi dolgotrajnimi težnjami po spremembi sistema nagrajevanja prosvetnih delavcev, za kar nam daje osnovne pogoje omenjeni zakon, je potrebno, da se izvrši vrsta temeljnih priprav in analiz, kar pa mimo aktivnega sodelovanja vseh prizadetih ne bo mogoče. Če dosedanje izkušnje iz delitve 5% plač po prizadevanju čutimo, da so se tam, kjer ni kolektivno aktivno sodeloval, pojavljale težave in problemi. Res, ta kvota sama po sebi ne predstavlja neke stimulacije in se je marsikje zaradi tega zelo podcenjevalno gledalo na to razdeljevanje. Kljub temu smo pa osnovne izkušnje že dobili, pa čeprav samo v tem, da je treba z novim pravičnejšim načinom nagrajevanja začeti bolj temeljito in z vso moralno odgovornostjo.

POIZKUSNI PRAVILNIKI O NAGRAJEVANJU

Menim, da nikakor ni potrebno čakati na neke predpise, na osnovi katerih bi šele začeli delati, pač pa moramo s tem čim prej začeti, ker bomo tako lahko mnogo olajšali nadaljnji razvoj sistema.

Poizkusni pravilniki o nagrajevanju prosvetnih delavcev po delu so v tistih ustanovah, ki so jih delale, v marsičem pokazali na vrsto vprašanj, ki jih kolektiv prej nikoli ni videl. Spreminja se mnenje do posameznih predmetov in njihove važnosti, prav tako pa kažejo na nepravilnost dosedanjega sistema nagrajevanja. Sedaj je predvsem važno, da kolektivi sami iščejo poti oziroma najboljše možno rešitev, ki jo bomo potem še vedno lahko izpopolnjevali. V tem pogledu se lahko primerjamo z gospodarskimi organizacijami na njihovi začetni poti. Prav gotovo ti kolektivi tudi niso že s prvim poizkusom uspešni

izdelati nekaj popolnega in nespremenljivega. Nasprotno, sistem nagrajevanja še vedno izpopolnjujejo in dopolnjujejo in ga bodo prav gotovo tudi v bodoče. Strah prosvetnih delavcev, da ne bi pogrešili, je popolnoma odveč, kajti največja napaka je v tem, če čakamo, da nam bo nekdo od zgoraj naredil nekaj dokončnega in edino pravičnega. To niti ni v skladu z našim družbenim razvojem in sistemom samoupravljanja. Vedeti je treba, da z nekega centra nikakor ni mogoče narediti nekaj takega, kar bi ustrezalo vsem ustanovam in v vseh pogojih. Prav tako ni mogoče iz centra postaviti ceno storitev posamezne ustanove. To ceno lahko postavi na osnovi analize kolektiv sam, ker on najbolj ve za vse pogoje, v katerih ustanova dela. Nepravilnosti in nerealnosti se bodo pokazale, prav tako bodo pa tudi družbeni organi in zainteresirani državljani prispevali svoj delež, ker so zainteresirani za razvoj ustanove.

Če je to ekonomsko utemeljeno, se moramo boriti, da ta sredstva tudi dobimo. Šele, ko bomo na tem principu imeli zagotovljena sredstva, se začne drugi del naše naloge, to je gospodarjenje s sredstvi. V položaju, v kakršnem so šole sedaj, je težko govoriti v pravem pomenu besede, da bi kolektivni gospodarili s sredstvi, ko pa je točno vnaprej določeno, koliko tisočakov se rabi na tej ali oni partiji in poziciji in ko komaj zadoščajo za najosnovnejše potrebe.

Menim, da so v sedanjem času to najvažnejše in nujne naloge. Zato je potrebno, da se naše sindikalne organizacije bolj dosledno zavzemajo za reševanje teh vprašanj. Vsekakor pa morajo tudi od svojih nadrejenih organov zahtevati pomoč pri delu. V prvi vrsti se nujno morajo občinski sindikalni sveti bolj posvetiti tem problemom in pomagati podružnicam v njihovih prizadevanjih; to pa bodo storili, če bodo sindikalne podružnice tako pomoč zahtevale.

Znova se zgrinjajo v klopi, za mize, okrog učiteljev: »velika učenost« jih mami in resni njihove obraze... Tudi za njih, da bodo lahko še naprej v miru bogatili svoje znanje in se pripravljali za delovne državljane, so se nedavno v Beogradu zbrali šefi izvenblokovskih držav, ki jim je pri srcu usoda današnjega sveta.

KOLEKTIVI KOT ORGANI UPRAVLJANJA

Da bodo kolektivi kos tem zahtevnim nalogam, je potrebno, da se formirajo kot organi upravljanja in kot taki smatrajo za najbolj važno in nujno nalogo, da še pred koncem koledarskega leta oziroma pred sprejetjem novih proračunov postavljajo zahteve po sredstvih v višini dejanskih stroškov, upoštevajoč izboljšanje materialnega položaja prosvetnih delavcev. Če se z vso resnostjo in hitro ne bomo zavzemali za uresničitev zakona o finansiranju šolstva, se bo lahko zgodilo, da bodo komunne svoja sredstva razporedile v druge namene, šole pa bodo ostale še vedno pri starem, njihov položaj se v ničemer ne bo spremenil. Tukaj ne gre samo za ozko gledanje na povečanje plač prosvetnih delavcev; to bi bilo zelo poenostavljeno in gotovo ne bi imelo zaželenega uspeha. Mislimo moramo na dejavnost ustanove kot celote ter izračunati in ekonomsko utemeljiti potrebe po sredstvih, ki jih od družbe zahtevamo. Kolektivni šol in organi družbenega upravljanja v šolstvu morajo točno vedeti, kolikšna je cena njihovega dela oziroma njihovih storitev. Z drugimi besedami: vedeti oziroma izračunati moramo, koliko nas stane učenec na leto;

DA BODO IZLETI BOLJŠI

Šolski izleti, ekskurzije in potovanja so v glavnem minili. Zeleniško osebje se je oddahnilo; marsikaj bi nam vedeli povedati gostinci in vsi tisti, ki so dan za dnem opazovali v svojih krajih povorke mladih izletnikov. Prav je, da tudi mi kritično pregledamo naš delež in sklenemo, da bodo naši izleti prihodnjič še boljši.

Ze od nekdanj so se učenci veselili tako imenovanih majniških izletov. Takrat je bilo to navadno edino kolektivno potovanje razreda med šolskim letom. Danes zahtevajo sodobne učne metode več stika z okoljem, zato so šolske ekskurzije pogostejše, včasih se jim pridružijo tudi izleti ob spornih dneh, zaključni izlet pa večidel pomaknemo na konec šolskega leta.

Ce velja, da so ekskurzije vsklajene z učnim programom, si za končni izlet tega ne bi upali trditi. Tu odloča mnogokrat denarni znesek, ki so ga učenci zbrali, in učiteljev osebni okus. Zato so potovanja stihljiska in slabše pripravljena. Učenci razvojni stopnji večkrat sploh niso primerna. Ze v nižjih razredih

osnovne šole vidijo širše predele naše domovine, čeprav od tega nimajo dosti, v višjih razredih jim je pa vse preblizu.

Ali ne bi kazalo, da bi učiteljski zbor skupno pripravil načrt izletov za daljše obdobje, po načelu bližnjega k daljnjemu, od lažjega k težjemu? Pravilno planirani izleti bi bili gotovo uspešnejši!

Šolski izlet naj bo prilagojen starosti učencev. Tudi letos smo videli učence nižjih razredov osnovne šole nekeje od naše severne meje v Opatiji, Zagrebu in drugih oddaljenih krajih. Zalošten je bil pogled na izmučen drobiž, ki je postopal po vročem ljubljanskem asfaltu, v poznih večernih urah dremal po kolo-dvorskih čakalnicah in med vožnjo z vlakom spal v policah za prtljago.

Letošnji izleti so bili v letu 20-letnice ljudske vstaje in v času velikih jugoslovanskih pionirskih iger. Republiški šolski organi so pripravili izlete v kraje, ki so bili tesno povezani z ljudsko revolucijo. Ne vem, če smo to dovolj upoštevali, kajti na eni naših največjih železniških postaj sem videl v spisku šolskih prijav za izlete največ imen znanih letoviščarskih krajev!

Ko že govorimo o idejnosti našega dela, ali je res nujno, da n. pr. na Sušaku omejimo kopanje na pol ure, da lahko obiščemo Trsat? In da bo tradicija popolna — peš po kamnitih stopnicah?

Lepo so storili tisti pionirji, ki so sporečili svojim vrstnikom, zakaj bi si radi ogledali njihov

vanje odraslega v marsičem razlikuje od poučevanja otroka. Nešteto je momentov, ki govorijo o tem in je zato nujno morala nastati posebna veja pedagogike, ki jo imenujemo andragogika. Poglejmo samo nekaj takih momentov, ki so značilni za odrasle ljudi. Bogastvo izkušenj, daljša koncentracija, boljše aplikacija glede na okolje, stvaren interes odraslih, popolnoma dozoreli ljudi in še vrsta drugih. Jasno je, da so prav zaradi tega razlike med otroki in odraslimi velike.

Marsikje metodično delo z odraslimi zanemarjajo. Predvsem tam, kjer v upravnih odborih delavskih in ljudskih univerz ni prosvetnih delavcev. Menim, da bi bila naravnost dolžnost prosvetnih delavcev v nekem kraju, da pristojne činitelje za izobraževanje opozorijo na to. Saj mnogokrat ni treba več, kot stopiti v živi stik s poslušalci in se z njimi pogovoriti, kako delo poteka. Nadvse pomembno je, da si poslušalec znanje res zavestno osvoji. To pa je v marsičem odvisno od dobrega načina posredovanja snovi. V kratkih seminarjih, ki obsegajo nekaj osnovnih predavanj, misli v poučevanju odraslih, bi lahko predavatelju odprli oči in ga napotili, da bi tudi sam začel razmišljati, kako bi neko snov najbolj uspešno posredoval mladim in starejšim.

Kar pomislimo, kako dolgočasna in pusta je ura ob samem monotonem govorjenju, ali kako je vendar zopern učitelj, ki v eni sami uri več kot stokrat premeri šolsko sobo. Še huje je, če se predavatelj enostavno vsede za mizo, nato pa izvrle list papirja in vse dolge minute bulji vanj in govori mirno, kot da ni nikogar v sobi. Da, taki primeri niso osamljeni niti v šolskih učilnicah niti v delavskih univerzah. Toda kako strašno je vendar preživeti tako uro delavcu, ki se je šele vrnil z dela pa bi se rad skoncentriral, a se ne more, ker ga uspava predavateljeva monotonost.

Menimo, da so kratki seminarji iz andragogike vsepovsod nujnost! Prosvetni delavci pa naj bi bili tisti, ki bi dajali zanje pobude. Vsi želimo, da bi na široki njeni izobraževanja bilo čim več zrelih plodov. Zato mora biti tudi seme pravilno vsejano. Znanje mora biti pravilno približano delovnemu človeku in uspeh ne bo izostal.

kraj, jih prosili za sodelovanje, spremstvo in pomoč. V vseh primerih, ki jih poznam, so jim tolo odgovorili in se veselili njihovega obiska. Tako niso prišli tuji kot tujcem, temveč prijatelji k prijateljem. Tudi člani ZB NOV so radi vodili pionirje — goste po svojem okolišču in jim živo pripovedovali o preteklih dogodkih.

Izlet mora biti vnaprej pripravljen, čeprav to stane učitelja nekaj dopisnic. Ne bi se smelo zgoditi, da je muzej, ki si ga hočemo ogledati, zaprt, da bazen, kjer naj bi se kopeli, popravljajo in da gostilna, kjer smo namestili kositi, ne daje toplih obrokov hrane!

Izleti, še bolj pa ekskurzije, so stvar vseh, ki poučujejo v razredu. Program, ki ga bodo skupno pripravili geograf, zgodovinar in prirodoslovec, bo gotovo boljši kot tisti, ki ga je pripravil prirodoslovec sam in ga ljubosumno skrival pred kolegi. Utemeljitev, da mora nek šesti razred na enodnevno ekskurzijo v Opatijo, ker so se letos učili o ribah, je toliko bolj nepričljiva, če je razred iz Maribora, kjer je najpopolnejši akvarij v Jugoslaviji.

Včasih popusti učitelj svojemu osebnemu okusu in lastnim željam, ko določajo smer izleta. Tako imamo primere, da vodijo vsako leto učence v isti kraj, ker je pač učitelju bolj pri srcu. To je toliko slabše, če razrednika ne menjamo in torej učenci ne vidijo nič novega.

Uspeh izleta je odvisen tudi od udeleženega potovanja. Letos so začne železniške postaje zelo (Nadaljevanje na 2. str.)

RADIJSKA ŠOLA

Obveščamo prosvetne delavce, da pričenjamo z 12. septembrom 1961 spet redno oddajati Radijsko šolo, in sicer v istem času kakor v prejšnji sezoni:

srednja stopnja: torek ob 8.55, sredo ob 14.05
višja stopnja: torek ob 14.05, četrtek ob 8.55
nižja stopnja: petek ob 14.05, sobota ob 8.55

Srednja stopnja:

12. in 13. 9.: SREČNO POT! (uvodna oddaja)

19. in 20. 9.: CESTA POD SLAVOLOKI (reportažna oddaja)

26. in 27. 9.: GLASBENO POPOTOVANJE PO PRIMORSKEM (glasbena oddaja)

Višja stopnja:

12. in 14. 9.: EMIL ADAMIČ (glasbena oddaja)

19. in 21. 9.: PRALOVČEVO ORODJE IN OROŽJE

26. in 28. 9.: V ZADNJI NAPAD

Nižja stopnja:

15. in 16. 9.: OGLATA JAMA (vzgojna oddaja)

22. in 23. 9.: VESELI PESMI ZA PRIJETEN ZAČETEK (glasbena oddaja)

29. in 30. 9.: KAJ JE NAZADNJE POVEDAL OČE JAKOB (vzgojna oddaja)

Komentarje za vse navedene oddaje bomo priobčevali v sobotnih programih Radia Ljubljana, priloženih časniku »Delo«.

Sindikalnimi organizacijam

Predsedstvo Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS je na svoji seji 8. t. m. sprejelo priporočilo vsem sindikalnim podružnicam, naj z občinski zbori počakajo do 15. oktobra; dotlej bo imel Republiški odbor že tudi svoj plenarni sestanek in bo lahko poslal navodila za izvajanje občinskih zborov. Sindikalne podružnice pa naj tudi same zbirajo gradivo o najbolj aktualnih vprašanjih našega šolstva.

KAM GRE POT NAŠE MLADINE?

Prosvetni delavci in vsa naša javnost je vse bolj zaskrbljena zaradi vse pogostejših pojavov surovega vedenja, nediscipliniranosti, prezgodnjega spolnega izjavljanja in celo naraščanja mladinskega kriminala. V veliko olajšanje nam je bilo, ko smo brali v naših razgledih, kako razpravlja tov. Ivan Regent o srčni kulturi, prav tako, ko smo dobili v roke uvodni referat Janeza Vipotnika na III. plenumu ZKS o ideološkem delu v spremenjenih družbenih odnosih, pa ugotovitve raznih svetov, za šolstvo, za notranje zadeve itd.

Ko se vprašujemo o vzrokih, zakaj je tako, da nam toliko mladine uhaja na stranpota, da se posmihna vsakršnim idealom in čeni samo gmotna sredstva, ki ji omogočajo nabavo tehničnih izdelkov in uživanja najbolj grobe vrste, ugotovljamo, da je te spremembe prinesel razvoj tehnike — industrializacija. Vse naše življenje je prešel sodobni, nagli tempo, prevzelo nas je tako navdušenje za tehnični napredek, da smo pozabili na vse drugo, tudi na to, da naj bi nam tehnika bila sredstvo za dosego lepega, kulturnejšega življenja — ne pa cilj.

Nihče ne osporava velikanskega pomena tehnike za napredek človeštva, vendar prinaša ta s seboj tudi velike nevarnosti. Postali smo kot otroci, ki se veselijo igrati, zato se nikar ne čudimo, če nas pravi otroci v tem posnemajo. Težimo za tem, da čimprej nabavimo vse, kar tehnika nudi — od mikserja do avtomobila, pa čeprav vse take stroje nujno rabimo ali ne. Marsikdo se tako zadolži, da pogreša najnujnejše, samo da ima vozilo, da z njim dirja, da šteje prevožene kilometre, da večja prometna nesreča — saj se ne uturene ustavljati, zavirati, voziti previdno — kaj šele, da bi sploh zlezel z vozila. Ga pustil na podnožju in se vzpel v hribe, kjer bi užival v čistemu zraku in v naravnih lepotah! To je takim ljudem samo smešna, zastarela romantika!

Ta nemir je prevzel tudi otroke; deloma so podedovali slabe živce po starših, ki so prestali med vojno toliko grozot, deloma pa je ves tempo nestopen, živčen, raztrgan. Že majhni otroci strahovito kolnejo in uporabljajo krivostne izraze. Odkod jih imajo? Starši — tudi izobraženi — danes splošno uporabljajo, kadar koli naletijo na trenutno kakšnega svojega načrta, ob vsaki najmanjši nevšečnosti.

Custveni svet postaja vse revnejši, z njim vse lepo v odnosih med ljudmi: obzir, razumevanje, čut pravičnosti, tovarištva, medsebojne pomoči. Ali ni grozno, če bomo, da v Ameriki nihče ne pogleda nesrečnega, ki je ob prometni nesreči na cesti obležal?

Novi pedagoški svetniki

Svet za šolstvo LRS je na seji dne 4. t. m. sprejel predlog za imenovanje novih pedagoških svetnikov. Imenovani so: Dolanc Anica, uslužbenka Zavoda za napredek šolstva kot prosvetna svetovalka za predšolsko vzgojo in domovne; Lipar Peter, ravnatelj glasbene šole v Kranju; Lovšec Ivan, ravnatelj osnovne šole Vita Kraigherja v Ljubljani; Šušter Vinko, profesor na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani in Vreže Jurij, učitelj na 3. osnovni šoli v Celju.

Struga je danes polna turistov iz Jugoslavije in zamejstva. Ljudje so dobri in vljudni, zelo ustrezljivi. Primer velike vljudnosti je posebej pokazala notranja uprava, ki nas je, čez dve sto predavateljev, domačinov in tujih, ter nas slušateljev z vsem aparatom prišla sama v internat pisarstvo v prijatno knjižnico. Tudi predsednik občinskega odbora se je osebno zavzel, da smo se vsi res siljajo počutili ves mesec.

Ob izlivu Crnega Drima iz Ohridskega jezera sta se rodila dva velika mladinska preporoditelja, brata Miladinova. V tem mesecu je bila vsa Struga na zunaj svečano odeta, v cvetju in vrtinah vseh barv, v šumenju vrtih in topolov. Struga pa je živel tudi bogato duhovno življenje. Zgradili so nov letni kino, ki služi obenem za letni oder, koder nastopajo gostje iz vseh koncev Jugoslavije. Odrli so nov šestnadstropni hotel Makedonija, kjer so v tem času bivali le trije tuji: naš predavatelj akademik dr. Rudnjev iz Leningrada, en Nemec in en Francoz. Kljub astronomskemu cenam je bila obširna terasa ob večerih vsa živa in razgibana.

Na letnem odru smo obiskali petnajste julija elitno proslavo v počastitev bratov Miladinovih, ki sta pred sto leti izdala zbornik makedonskih narodnih pesmi. Akademijo so izpolnili s solo točkami člani operne in gledališke iz Skopja ter ševski zbor iz Bitole. O pomenu na-

Ni časa — zato so tu plačani ljudje. Plačani! Vse samo za denar, vrednost je samo denar! Ideal je samo denar! Tudi pri nas! Zastoj nihče več niti s prstom ne migne — samo še tu pa tam kak prosvetni delavec!

Čimveč denarja, čimveč denarja, če ga nujno rabiš ali ne — pohlep nam je že prešel v meso in kri — pa se čudimo, če so otroci taki, kot so?

Vsekakor je bilo nujno, da smo ustvarili temelje za nadaljnji razvoj in to je elektrifikacija in industrializacija — toda v tem obojevanju gmotne osnove smo šli predaleč; taka pomembna osebnost, kot je Miroslav Krleža, se upravičeno norčuje iz sodobnega povprečnega človeka, ki je izredno samozavesten in celo domišlja, v resnici pa duhovno tako zelo reven.

Taka je seve tudi podoba našega otroka. Samo opazujemo ga na izletu: kako malo razumevanja ima za naravne lepote — kako zelo se je že odtujil naravi — ves pa zažari, ko se mimo pripele motor.

In v šoli ni boljši. Res je, da mu moramo dajati danes drugačno snov in na drugačen način, če hočemo, da bo sleherni končal vsaj osnovno šolo. Vendar je v vsakem razredu nekaj otrok, ki se ne dajo ugnati: Orožja pa tudi nimamo nobene vrste, da bi take otroke umirili. Opomin zaleže komaj za nekaj sekund, ukorom se posmehujejo, saj vedo, da bomo konec leta humani in ne bomo zapisali v spričevalo slabe ocene v vedenju.

Leposlovnih knjig berejo malo — čim starejši so, tem manj, a izhaja pri nas toliko zares lepih, zares vzgojnih in obenem zanimivih knjig. Pač pa berejo članke o spolnih vprašanjih, o puberteti, o šolstvu — dobro poznajo zakon o šolstvu in razne uredbe, ki se jih tičejo — vedo, da jih iz šole ne moremo izključiti, ker morajo končati osemletno šolanje, vedo, da jih tudi prečelali ne bomo, čutijo, da naredijo nam milost, če se učijo, saj jih za to rotimo dan na dan, dajemo jim nešteto prilik, če prej ne, se bodo popravili konec leta. Vedo, da nam primanjkuje kadrov in da bomo naredili vse, da bi jih spravili v višji razred. Dodobra so nas sprejeli in zdaj svoje spoznanje izkrišča.

Naloge pišejo nemarno — z grozljivo pisavo, navadno jih prepiše v naglici v šoli, ali pa še to ne. Daš staršem pripombo v podpis — ne pokažejo je staršem ali pa sami ponaredijo podpis. Večina učencev snov v šoli dojemajo — nekateri seve se sploh ne morejo koncentrirati, vendar so to le redki, toda doma se ne učijo, ne ponavljajo, zato jim snov do druge ure izpuhti.

Člani Sveta so razpravljali med drugim o vlogi komunizma v stanovanjskih skupnostih pri razvijanju pomoči družini pri varstvu in vzgoji otrok; v organizirano družbeno varstvo je vključen doslej zelo majhen odstotek otrok. Starši sami vse preveč zahtevajo, kot pa sami prispevajo k temu. Zato v stanovanjskih skupnostih varstvo otrok ne napreduje tako, kot bi moralo. Svet je potrdil posebno resolucijo, ki naj pospeši reševanje te problematike.

rodni buditeljev Konstantina Miladinova in njegovega brata je govoril dekan filozofske fakultete iz Skopja, profesor Dmir Mitrev. Preden je na široko prikazal življenje in delo bratov Miladinovih, je citiral uvod iz njunega zbornika narodnih pesmi, češ da so narodne pesmi priča za umstveno stopnjo narodnega razvoja in ogledalo njegovega življenja. Narod v njih izliva čustva, ovekovečuje samemu sebi življenje in zunanje podvige, v njih najde duhovno hrano in razvedrilo: zato narod v žalosti in radosti, na svatbi in v kolih (plesih) žetvi in trgatvi, pri vezenju in na preji, na polju in v gorah vedno prepeva svoje pesmi v vsej pestri izbiri.

Brata Miladinova sta delala v težkih pogojih. Izšolala sta se v grški sredini. Ko je neki ruski zbiralec narodnega blaga dosegel Strugo, je srečal dva učena prosvetarja. Prikazal jima je vrednost narodnega blaga in oba sta se lotila zbiranja narodnih pesmi med Makedonci, ki sploh niso bili priznana nacija, moča pa vzgojena v grškem duhu. Toda njun prodoren duh, prebujena narodna zavest ter poznavanje Vukovega dela, vse to so bili elementi, ki so ju naredili za makedonska narodna buditelja. Zbrala sta ogromno folklorne snovi. Samostojno nista mogla tiskati ne v Srbiji ne v Bolgariji. Povrh pa je Konstantin vse zapisoval v grški pisavi in rokopis ni šel v tisk. Konstantin se je zatekel

Seveda to ni podoba vseh otrok — žal pa število takih narašča. To so otroci nekulturnih staršev, obremenjenih s slabimi lastnostmi, vdanih alkoholu ali kriminalu; ali pa gmotno dobrih, celo predobro stoječih staršev, ki se za svoje otroke ne utegnejo dovolj brigati, bodisi da so preveč zaposleni s pridobivanjem denarja ali pa z družbenimi obveznostmi. Mnoge ženske iz teh krogov pa rabijo preveč časa za svojo osebno nego in svoja lastna izživljanja.

Taki starši premalo spremljajo delo svojih otrok, prav tako se premalo zanimajo za to, s čim se ti otroci pečajo v prostem času. Prvi in drugi jih prepuščajo ulici, neomejeni prostosti, le da jim

Življenje je pred njimi in prihodnost je njihova; velika je odgovornost nas vseh za njihov pravilni razvoj

drugi nudijo dovolj denarja za vse mogoče zabave in jim nabavijo vse, kar želijo.

Seveda je še mnogo staršev, ki se brigajo za otroke in pri teh so tudi uspehi dobri, vsaj srednji. Žal pa nedisciplinirani, leni in nemarni učenci slabo vplivajo na ostale — to velja predvsem za osnovno šolo, ker ti vidijo, da se da shajati tudi brez dela in brez premagovanja samega sebe, brez neprijetnega uboganja. Surova, brezobzirna in špekulantska manjšina v nekaterih razredih naravnost tiranizira one, ki hočejo biti dobri v učenju in vedenju.

Zaradi vseh teh pomanjkljivosti v značaju mnogih naših otrok pada tudi znanje, pa najsi se še tako trudimo, da bi v duhu reforme šolstva naredili pouk zanimivejši, da bi uporabljali boljše, sodobnejše metode in sredstva, da bi od sebe zahtevali čim več, od učencev pa čim manj. Veliko nas je, ki ugotovljamo, da se učenci učijo vsako leto manj — statistike uspehov konec leta niso zanesljivo merilo, ocenjevanje je relativna stvar. Take ugotovitve glede znanja veljajo vsaj za nekatere kraje in prav gotovo za predpubertetna in pubertetna leta, ki nam delajo vse večje preglavice.

Pričakovali smo, da bomo s humanimi metodami, z dobroto in prepričevanjem dosegali krasne uspehe — v resnici pa je večina otrok našo potrpežljivost zlorabi-

la in nam prizadela veliko težav. Koliko časa izgubljamo z umirjanjem razreda, z opominjanjem, z obravnavanjem vzgojnih problemov! In kako malo uspehov imamo! Vse okolje se je spremenilo, otroci se v njem drugače, v nekaterih pogledih hitreje razvijajo — mi sami pa kljub najboljši volji nismo vedno kos vsem tem številnim, večkrat zelo negativnim vplivom doma in vsega javnega življenja.

Morda bo kdo rekel, da so take trditve preveč črnogledne in da obvlada današnja mladina pač manj suhoparnega šolskega znanja, zato pa več življenjskih spretnosti in novih spoznanj. Žal pa nam dosedanje izkušnje kažejo, da se surovi, nemarni in leni učenci večinoma tudi izven šole ne zanimajo za drugo kot za

kino, postopanje in — ljubimkaje, kar je morda premila beseda za njihovo početje. Zlo je v tem, da se taki mladi ljudje niso navzeli delovnih navad, da niso sposobni za nobeno koncentracijo, saj nekemu takemu razredu ni bilo niti za to, da bi poslušali predavanje o športu, kar so prvotno sami želeli. Tudi v športu samem se taki učenci ne udeležujejo, kar stavlja nanje zahteve, ki so jim že odveč. Rajši so samo opazovalci. Dokler so majhni, so nam še predani, poslušajo nas, navdušujejo se, pišejo domače naloge, jih krasijo s sličicami — prav kmalu pa jih prevzemajo ideali sodobnega sveta: film, filmske dive, motorizacija, športni zvezdniki, popevke, jazz in strahotno zgodnje, vulgarno spolno izživljanje.

Kam to vodi? Človeštvo drsi navzdol — tehnika, ki bi naj nam pomagala, da bi zaživel zares človeka dostojno življenje, da bi premostili prepad med ročnim in umskim delom, da bi postali zares enakopravni, zdravi, srečni in kulturni ljudje — nas je obvladala, postali smo njeni sužnji.

Naša mladina se sicer strokovno vse bolj usposablja — če izvzamemo delomrže in moralno pokvarjene mlade ljudi, vendar je njena kulturna raven vse nižja. Veliko zunanjih zahtev ima — moderno, vedno novo obleko, bučne zabave, popotovanja, po možnosti v inozemstvo, in seveda motor — ni pa pripravljena

leženec za francoski jezik je imel za razgovor kolega iz Francije. Ti so s seminarja tudi največ odnesli. V našo srečo in zadovoljstvo sta se takrat odzvala povabilu zveznega sekretarja Društva za tuje jezike doc. dr. Zorana Konstantinovića tudi dva Rusi. Iz Leningrada je prispele akademik dr. A. Rudnjev. Iz Moskve pa je priletela tovarišica Maja Aleksandrovna Panormova. Oba sta govorila kristalno sodobno ruščino ter nam podajala znanje ruščine in razkrivala plemenito rusko dušo in srce. Kar prvi dan smo se navezali nanju in ostali dobri prijatelji vsežive, dokler nam ob slovesu ni zaklical dr. Rudnjev: »Na svidenje v Leningradu.« in nam ni ganljivo in drhteče izrekla tovarišica Maja za gostoljubnost: hvala, hvala, resnična ruska hvala vsem! Poleg teh dveh smo imeli dva docenta za ruski jezik, ki živita v Jugoslaviji, ter dr. M. Babovića, docenta beograjske univerze, ki je predaval in izpraševal rusko književnost v gladki ruščini.

Delali smo po jezikovnih grupah. Vendar je bil urnik tako gibčen, da si mogel poleg svoje stroke še poslušati druge lingviste. Tako so lahko vsi zainteresirani obiskovali različna predavanja dr. Babovića o analizi književnega dela. Prav tako smo mogli mi slišati globoka predavanja dr. Skreba iz novejših nemških književnosti, ali lektorja za francoski jezik iz Sofije gospoda Leclerqa, ki je svojčas predaval na ljubljanski uni-

na samopremagovanje, na red in disciplino, nima odnosa ne do sočloveka ne do skupnosti sploh.

Priznajmo si odkrito: perspektive niso rožnate. In nič dosti tolažbe ni v tem, da je drugod še mnogo huje. Vprašajmo se samo, kakšni bodo šole otroci teh otrok?

Danes se sicer že ves svet trudi, kako bi prišel problemu mladine do dna. Analize so že precej dognane: razprava dr. Vladimirja Jankovića v Pedagoškem radu (1961, št. 3—4) je n. pr. dober pripevek k temu vprašanju. Toda to je premalo.

Zdaj bo treba iskati zdravila; in iskati ga moramo vsi; nam kot socialistični državi bo mnogo lažje čimprej mobilizirati vse činitele, ki lahko pripomorejo do nagle preusmeritve v vzgoji, ki naj pri-nesse zboljšanje.

Vsa naša javnost mora odločneje seči po sredstvih, da bi se vzgoja mladine zboljšala. Saj je mnogokaj že storjenega, vendar ne zajema zadostnega števila otrok, predvsem ne zajema tistih, ki bi jih morala.

Veliko naloge bi imela pri tem prav mladinska organizacija. Družina danes res ne more biti več zaprti krog, kot je bila nekoč — mladi človek bi se najlažje vzgajal v družbi svojih vrstnikov. Toda mladinska organizacija danes ni dovolj močna — mladincem, ki bi naj vplivali na svoje tovariše, manjka časa (večina dela in se strokovno izobražuje), manjka pa tudi poznavanja vsebine in metod dela. Nazori njih samih so večkrat skrajno površni, zunanji, celo napačni. Potrebujemo veliko mladincev, ki bi jih vzgojili v seminarjih, tečajih in morda celo v posebni šoli za psihološko poglobljeno, etično bogato delo med mladino. Saj marsikateri mladi človek čuti, kako je reven, in išče pot, a je prave večkrat ne najde.

Vsekakor je treba naglo ukrepati in omogočiti večji razmah in globlje delovanje vseh tistih ustanov, ki so se že doslej trudile, da bi mladino vodile njej in vsej skupnosti v korist.

Predvsem pa bomo morali prenehati s pretiranim oboževanjem otrok (Amerikanci so se že spametovali), s pretiranim opravičevanjem vseh njihovih napak in dopuščanjem, da nam karkoli zabrusijo v obraz (v Italiji imajo starši več avtoritete kakor v drugih državah in mladinskega kriminala je po statistikah manj). Eno je svobodno razvijanje lastnih sposobnosti, drugo pa je divjanje, ki naše šole že marsikje obvladuje. Najti bomo morali način, kako omogočiti slabo vzgojenim, bolesto nemirnim otrokom, da bi ne motili pouka.

Razširiti bomo morali možnost izvenšolskih dejavnosti, prostega časa sploh. Pionirske igre, ki so pokazale toliko lepega, ne smejo ostati enkratni poizkusi, iz njih se moramo učiti, kakšne naj bi bile naše stalne, umerjene, načrtno izvedene oblike dela, da bodo naši otroci zares dobri državljani resnično socialistične države, kjer bo vladalo zdravo delo, poštenje in človekoljubnost.

O. M. S.

SEMINAR

Priredili sta ga dve ustanovi: Zveza sindikatov Jugoslavije in zvezni odbor Društva predavateljev za tuje jezike. Udeležilo se ga je s predavatelji vred čez dve sto učiteljev in profesorjev. Izbrala kraja je bila zelo posrečena, daleč od mestnega hrupa in v bližnjih lokalov. Lahko smo delali in si tudi oddahnili.

Organizatorji seminarja so izbrali pester predavateljski krog iz domačine in zamejstva.

Prišla je cela vrsta Angležev, Nemcev in Francozov iz najbolj znanih evropskih univerz. Prav srečno roko so organizatorji imeli s Francozi, ki so prihiti iz domovine in iz sosednjih držav, kjer so lektorji za francoski jezik. Poleg tega je prišla kolona Francozov, ki so našim udeležencem nudili konverzациo ob vsaki priliki. Stanovali so med nami, jedli pri isti mizi, skupaj bili na kopanju in na ekskurzijah. Vsak ude-

Seveda vprašanje ni enostavno. Mnogo činiteljev vpliva na razvoj naših otrok, ne v najmanjši meri tesna stanovanja, življenje v večjih skupnostih, kjer veliko odraslih obkroža otroka — v Sloveniji otroci niso več posebno številni — in ga vsak vzgaja na svoj način, otroci pa razlike v domači vzgoji izigrava.

Kaj pa šola? Prosveti bo treba posvetiti več skrbi in več denarja. Dosedanji uspehi v premagovanju gospodarske zaostlosti nam dovoljujejo, da to storimo. Sicer se nam bo podcenjevanje vzgoje masčevalo — slabo vzgojeni, sebični, pohlepni in samo zabave željni otroci bodo slabo nadaljevali započeto delo.

Šolska poslopja nam rastejo prepočasno — tolikšne izmene ne dajejo možnosti za dobro disciplino (popoldanski pouk, trkanje na vrata, ko še teče dopoldanski pouk, ali vsaj nemir na hodnikih, pomanjkanje prostorov za izvenšolske dejavnosti, krožke itd.). Razred bi moral biti drugi dom — lepo, toplo in estetsko urejen, okrašen z izdelki otrok samih — pa ena izmena drugi kvart, uničuje okraske, klopi so umazane, štoli grozotni, nasilno zbiti — krivdo meče en razred na drugega!

Vsa naša javnost mora odločneje seči po sredstvih, da bi se vzgoja mladine zboljšala. Saj je mnogokaj že storjenega, vendar ne zajema zadostnega števila otrok, predvsem ne zajema tistih, ki bi jih morala.

Veliko naloge bi imela pri tem prav mladinska organizacija. Družina danes res ne more biti več zaprti krog, kot je bila nekoč — mladi človek bi se najlažje vzgajal v družbi svojih vrstnikov. Toda mladinska organizacija danes ni dovolj močna — mladincem, ki bi naj vplivali na svoje tovariše, manjka časa (večina dela in se strokovno izobražuje), manjka pa tudi poznavanja vsebine in metod dela. Nazori njih samih so večkrat skrajno površni, zunanji, celo napačni. Potrebujemo veliko mladincev, ki bi jih vzgojili v seminarjih, tečajih in morda celo v posebni šoli za psihološko poglobljeno, etično bogato delo med mladino. Saj marsikateri mladi človek čuti, kako je reven, in išče pot, a je prave večkrat ne najde.

Vsekakor je treba naglo ukrepati in omogočiti večji razmah in globlje delovanje vseh tistih ustanov, ki so se že doslej trudile, da bi mladino vodile njej in vsej skupnosti v korist.

Predvsem pa bomo morali prenehati s pretiranim oboževanjem otrok (Amerikanci so se že spametovali), s pretiranim opravičevanjem vseh njihovih napak in dopuščanjem, da nam karkoli zabrusijo v obraz (v Italiji imajo starši več avtoritete kakor v drugih državah in mladinskega kriminala je po statistikah manj). Eno je svobodno razvijanje lastnih sposobnosti, drugo pa je divjanje, ki naše šole že marsikje obvladuje. Najti bomo morali način, kako omogočiti slabo vzgojenim, bolesto nemirnim otrokom, da bi ne motili pouka.

Razširiti bomo morali možnost izvenšolskih dejavnosti, prostega časa sploh. Pionirske igre, ki so pokazale toliko lepega, ne smejo ostati enkratni poizkusi, iz njih se moramo učiti, kakšne naj bi bile naše stalne, umerjene, načrtno izvedene oblike dela, da bodo naši otroci zares dobri državljani resnično socialistične države, kjer bo vladalo zdravo delo, poštenje in človekoljubnost.

O. M. S.

verzi. Seminar je bil vsestransko polna šola, zanimiva in pestra, posebej še takrat, ko smo slušatelji sami nastopali, zlasti oni, ki že deset let nismo zveze v šoli s svojim predmetom.

Pet do šest ur dnevno je delala vsa ruska grupa, ker je bila večina navzočih udeležencev, ki že leta in leta praktično ne učijo svojega predmeta. Med seminarjem je moral vsak udeleženec vsaj enkrat nastopiti ali s predavanjem v ruščini ali pa nam predložiti svojo praktično šolsko uro iz poljubne snovi. Iz književnosti smo predelali vso klasiko in novejšo od Gorkega naprej. To niso bila suha kronološka predavanja, temveč obravnavanja del pisateljev, ki so se ukvarjali z enako ali slično temo. Tako so v enem mesecu prišle na vrsto naslednje teme: ruska vas, ruska mesta, ruska inteligenca, življenje sodobnega ruskega človeka. Simbolizem in revolucijo smo preleteli, ustavili smo se ob Šolohovu ter Pasternaku in posebej ob generaciji po drugi svetovni vojni s temi obnovami in graditve socializma. V kratkem času smo pregledali morfologijo in se zadržali pri najbolj produktivnih priponah. Dr. Rudnjev je dokazal potrebo le po treh deklinacijah. Podrobno pa smo se ukvarjali s sintakso stavka in vajami.

Poleg skupnih predavanj se je odvijalo delo v treh krožkih, kjer so slušatelji sami vodili debate in sa-

(D dalje na 4. str.)

Nebo v septembru PRAVNI NASVETI

Doma smo zopet in počinje le konec. Le spomin na ostali, gore in morje so daleč in vse se pogorja v jesensko razpoloženje, dalje noči in mogoče deževne dneve. Pa najsi smo bili na morju ali v gorah, ki so po vrtilni ostali daleč od nas — nebo s svojimi zvezdami pa je šlo za nami in je tako kakor na krajih, kjer smo počivali. Zrtvuje nekoliko lepših jasnih večerov mladini in pokazuje jih v lepote zvezdnega neba, ki postaja lepše od meseca do meseca!

V soli na polutah pokažite, kako se vertikalni sončni žarki bližajo ekvatorju, polarna noč severnemu tečaju, šestmesečni dan pa južnemu tečaju. Uporabite sijajni telurij, ki ga je izdelal tovariš Dragan in ga prodaja Državna založba! Ob njem boste posebno nazorno pokazali gibanje Sonca, ki dne 23. septembra ob 1.43 prestopilo ekvator in se bo pri nas začela jesen, na južni polobli pa pomlad. Če ste na šolskem vrtu naredili kazalo, kakor sem nekdaj svetloval, sestavljeno iz navpičnega kola, kotomera in kazalca proti Soncu v smeri meridiana, boste lepo opazovali merilni manjšajočo se višino Sonca in se marsikaj drugega.

1. septembra je dan 13 ur 19 min. dolga; 23. ob sedmi uri zjutraj bo jesensko enakonočje — Sonce bo začelo sijati navpično južno od ekvatorja, konec septembra pa bo dan 24 ur in sedemdeset minut krajši od noči.

Zadnji krajec bo 2. septembra. Luna bo šla skozi Bika v Dvojčka. Mladina bo 10. septembra, ko bo Luna v Dvojčku. Prvi krajec bo 17. septembra in stal v Strelcu. Polna Luna bo 24. septembra. Luna bo tedaj v Ribah in nad horizontom 12 ur in 23 minut.

Merkurja žal zopet ne bomo videli. Vzhodno od Sonca, a bo tako nizko na ekliptiki, da bo zašel še v večerni sari ob 18. uri 37. min., medtem ko bo nebo šele malo po sedmi uri postalo zadosti temno, da bi ga mogli opaziti.

Kdor bo hotel videti Venero, bo moral zgodaj vstajati. Vzhajala bo moral septembra ob pol štiri zjutraj. V septembru bo šla skozi ozvezdji Raka in Leva. Tedaj pa bo mogoč opazoren opazovanje, posebno bo oporečni vsaj z lovskim ali turističnim daljnogledom, videti, kako

bo šla mimo lepe zvezde kopice Jasi v Raku. Venera mu bo pomagala — morda prvič v življenju — najti in videti planet Uran; 22. septembra ob štiri zjutraj bo šla samo 1/100 severno od tega planeta! Izredno redka prilika!

Mars je preblizu Sonca, da bi bil viden.

Jupiter bo viden samo v prvi polovici noči, kajti na koncu meseca bo že pred polnočjo zahajal. Se vedno pa bo blizu Saturna, ki se mu bo približal na 18 minut.

Tudi Saturna bomo gledali le v prvi polovici noči. Oba, Jupiter in Saturn, pa se bosta od sedaj dalje premikala pravilno od zahoda proti vzhodu, in ker je Jupiter hitrejši, bo Saturn začel zaostajati za svojim velikim bratom. Lepo je opazovati to zanimivo premikanje, če primerjamo položaj dveh zvezd s tema planetoma. Za to pa uporabljajte vsaj najmanjše daljnogled!

Kdor nima boljših pripomočkov. Urana, razen okoli 22. septembra, ne bo več videl.

Septembrova ozvezdja so v zgodnjih urah še v marsičem podobna avgustovim. Če pa opazujemo v podajšanih nočeh le malo pozneje, vidimo močne izpremembe. Posebno visoko je priplaval Pegaz, katerega zvezde že dosežejo meridian. Ko se zgodi to, pa nam zažari globoko nad južnim obzorjem zvezda, ki jo vidimo pri nas samo meseca septembra in oktobra — Fomalhaut v ozvezdju Južna riba. Kdor živi v krajih, kjer mu gore ne ovirajo južnega obzora, in opazuje v temni brezmesčni noči, oblike ribe tam doli ne bo težko sestaviti. Fomalhaut je zvezda 1. velikosti in dobro tekmuje s svojimi vrstnicami enake velikosti, ki zasvetijo tedaj visoko nad njo. Njena okolica pa je brez vsake večje zvezde. Visoko na nebu še vedno svetijo Atair v Orlu, Deneb v Labodu in Vega v Liri. Vendar se bo v poznejših urah ves lep trikotnik prestavil je na zahodno stran neba. Tam pa bodo istočasno izginjale zvezde Pasirja, predvsem svetli Arktur in Kačenoša. Tudi prve zvezde Strelca bodo začele lesti za obzor, in tisti skrivnostni deli Rimske ceste, kjer se za temnimi oblaki kozmičnega prahu skriva središče naše galaksije, bodo manj in manj vidni.

B. F. VPRAŠANJE: Ali je osnovna šola primorana sprejeti učence, ki so stari nad petnajst let in so dovršili šolsko obveznost, niso pa dovršili osnovne šole?

ODGOVOR: Osnovna šola je dolžna vpisati učenca, ki je dovršil šolsko obveznost in je star petnajst let, ni pa iz opravičenih razlogov dovršil osnovne šole. Tak učenec lahko obiskuje osnovno šolo do sedemnajstega leta starosti. Vpis se izvrši le na zahtevo učenca (28. člen zakona o osnovni šoli).

K. A. VPRAŠANJE: Ali je možno premestiti prosvetnega delavca na drugo službeno mesto proti njegovi volji?

ODGOVOR: Po naši veljavni zakonodaji ni možno premestiti prosvetnega delavca proti njegovi volji na drugo službeno mesto. Po drugem odstavku 248. člena Vzgojiteljskega (javnih uslužbenih) (Uradni list FLRJ, št. 53-664/57) se lahko dodeli prosvetnega delavca na drugi prosvetni zavod, toda najdlj do konca šolskega leta, če izpraznjenega delovnega mesta ni bilo mogoče zasedeti po razpisu, niti s honorarnim uslužbenecem in je zaradi tega v nevarnosti redni pouk. Pri doodeljevanju na delo v drug kraj je treba upoštevati družinske in zdravstvene razmere uslužbenca.

P. M. VPRAŠANJE: 1. Koliko rednega letnega dopusta pripada vzgojitelju (upravitelju) varstveno-vzgojnega zavoda?

2. Koliko se povisa položajna plača upravitelju varstveno-vzgojnega zavoda s prehrano in 35 otroki?

ODGOVOR: 1. Vzgojitelji (upravitelji) varstveno-vzgojnega zavoda, ki poslujejo celo leto, pripada redni letni dopust glede na njeno službeno leto od 12 do 13 delovnih dni. Vzgojnemu osebuje v varstveno-vzgojnem zavodu, ki posluje celo leto, se odmerja dopust po 26. členu zakona o delovnih razmerjih (Uradni list FLRJ, št. 17-298/61) in ne po prvem odstavku 246. člena zakona o javnih uslužbenih (Uradni list FLRJ, št. 53-664/57).

2. Upravitelji varstveno-vzgojnega zavoda s prehrano, celodnevni delom in z opravljanjem dolžnosti vzgojitelja ter z eno ali dvema skupinama otrok se poveča po 1/6 točki odredbe o kategoriji položajev za povečanje položajne plače, uslužbenec prosvetnih zavodov (Uradni list FLRJ, št. 2-15/60) položajna plača za 3500 din. Od 1. januarja 1961 se ta vsota poveča še za 5 %.

S. D. VPRAŠANJE: Kako je s skrajšanim delovnim časom matere-učiteljice po poročniškem dopustu?

ODGOVOR: Po določbah 65. člena zakona o delovnih razmerjih (Uradni list FLRJ, št. 17-298/61) ima mati pravico koristiti skrajšan delovni čas šest mesecev po porodu, da bi mogla hraniti otroka. Izjemoma lahko traja po priporočilu zdravnika javne zdravstvene službe tak skrajšan delovni čas tudi dalj, vendar največ do konca osmega meseca po porodu. Skrajšan delovni čas traja polovico rednega delovnega časa. Po okrožnici Zveznega zavoda za socialno zavarovanje št. 09-Br-1387/1-59 z dne 12. februarja 1960 lahko tiste matere, prosvetne delavke, ki imajo do štiri ure učne obveznosti na dan, nemoteno hranijo otroka, zato jim ni treba skrajšati delovnega časa. Tistim materam-prosvetnim delavkam, ki imajo več kakor štiri ure učne na dan, je treba skrajšati delovni čas na štiri ure dnevno.

S. A. VPRAŠANJE: Kako napreduje učitelj, ki mu je bil priznan XIII. plačilni razred s pogojem, da opravi strokovni izpit, pa tega izpita ni opravil v roku, pač pa je doštudiral za predmetnega učitelja in opravil strokovni izpit za ta naziv, bil pa je dve leti zaporedoma ocenjen »se odlikuje«?

ODGOVOR: Ker učitelj ni opravil v roku strokovnega izpita za učitelja in je študiral za predmetnega učitelja ter potem opravil strokovni izpit za predmetnega učitelja, napreduje s prvimi naslednjega meseca v naslednji višji razred, torej v XII. plačilni razred. Če pa bi redno opravil strokovni izpit za učitelja, mu ne bi bilo treba delati strokovni izpit za predmetnega učitelja in bi napredoval takoj po diplomi za predmetnega učitelja v naslednji plačilni razred.

Prosvetni uslužbenec (vzgojitelj, izpit in so bili zadnja tri leta ocenjeni s »se odlikuje« oziroma »se posebno odlikuje«, napreduje v okviru svojega naziva za en plačilni razred več, in sicer uslužbenec s »se odlikuje«, če imajo najmanj sedem let službe v prosvetnih zavodih, uslužbenec pa, če imajo najmanj pet let službe v prosvetnih zavodih.

F. S. VPRAŠANJE: Ali so prosvetni delavci dolžni opravičati med šolskimi počitnicami delurno službo?

ODGOVOR: Po drugem odstavku 264. člena zakona o javnih uslužbenih je učno osebo na šolah za obvezno šolanje in ne na srednjih šolah lahko poklicano med šolskimi počitnicami na tečaj za strokovno izpopolnjevanje in na druge dolžnosti v zvezi s pripravo za začetek šolskega leta; v takem primeru mora imeti najmanj šest tednov letnega dopusta. Učno osebo, ki gre po lastni želji v kolonijo, se smatra, da gre na redni letni dopust, če pa je določeno, da mora iti v kolonijo, se smatra, da

Učitelji, profesorji, šolska vodstva!

Zelimo organizirati poverjeniško mrežo za širjenje poljudno-znanstvenega tehničnega tiska v vseh šolah v Sloveniji. Naša založba izdaja knjige, katere so potrebne predvsem šolam za pouk tehnične vzgoje.

Vabimo učitelje, profesorje, šolska vodstva, vodstva mladinskih in pionirskih organizacij, da sprejmejo poverjenišvo na svojih šolah. Nudimo lep priložnostni zaslužek.

Ponudbe pošiljate takoj na naslov: »Življenje in tehnika«, Ljubljana, Lepi pot 6 - , pp 541-X.

Prosimo naročnike »Prosvetnega delavca«, da čimprej poravnajo naročnino za letošnje leto in s tem omogočijo redno izhajanje našega sindikalnega glasila!

Državna založba Slovenije

Ljubljana, Mestni trg 26

PRIPOROČA ZA ZACETEK ŠOLSKEGA LETA NASLEDNJE PRIROČNIKE:

Dr. Mihajlo Rostohar:	Začetno čitanje po analitični metodi	750 din
Dr. Leon Zlebnik:	Psihologija otroka in mladostnika I.	650 din
Dr. Ivan Toličič:	Otroka spoznamo v igri	500 din
Dr. Vlado Schmidt:	Uvod v pedagoško metodologijo	330 din
Jože Zabkar:	Pouk matematike v obvezni osnovni šoli	I. del 210 din II. del 240 din III. del (pred izidom)
J. Tavčelj:	Osnove petja po notah iz prakse šestih razredov	250 din 250 din
Bogdan Binter:	Spoznavanje družbe za 5. razred	Izide sredi septembra
Bogdan Uratarič:	Spoznavanje narave za 5. razred	Izide sredi septembra

Mladinska revija »KURIRČEK«

Kulturni, prosvetni in zgodovinski zvezek »Borec« je v maju in juniju izdal dve številki mladinske revije »KURIRČEK«.

Mladinska revija »Kurirček« si je po prvih dveh številkah pridobila velik krog bralcev in prijateljev. S svojo vsebino iz težkih, slavnih dni naše ljudske revolucije, z dogodki iz današnjih bojev zatiranih ljudstev v svetu in s svojo pestrostjo je navdušila otroke, stare in mlade. Herkul s svojo kraglasto kopico sočestne ostane še vedno lep opazovalni objekt.

Pavel Kunaver

V drugi polovici septembra bo izšla nova številka revije »Kurirček«. To bo prva številka n o v e g a š t e v i l k a, ki bo vsebovala dve številki. Novi letnik bo bralce razveselil z dobaršnim tiskom in povečanim obsegom, s primestnimi nagradami za reševalce križank, rebusov, slikovnih ugank in drugih zanimivosti. V reviji »Kurirček« bo vsakdo našel kaj zanimivega.

Cena revije bo še naprej 60 dinarjev za izvod, celotna naročnina le 600 din. Poverjeniki pa imajo za skupniška naročila 10 % popusta.

Sole, pionirske organizacije, delovni kolektivi in posamezniki! Mladinska revija »Kurirček« je primeren darilo za vsakega otroka. Zato poskrbite, da bodo vsi otroci imeli naročeno svojo revijo »Kurirček«, ki jih bo vsak mesec razveselila z novo številko. Če hočete imeti celoten letnik revije, jo naročite na naslov: Uredništvo in uprava revije »Kurirček«, Ljubljana, Trg revolucije 1, ali po telefonu na številko 22-735.

Slovenski otroci s Koroške na Jadranu

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je organizirala letovanje šolskih otrok na našem Jadranu, in sicer v Savudriji in Omišlju, v 3 izmenah.

To je veliko doživetje za šolsko mladino. ZSO pač vrši s tem veliko delo, ko skrbi za zdravje mladine in za narodnostno vzgojo. Organizacija je zelo dobra in naše uprave nudijo otrokom vse, kar morajo, da bodo odnesli lepe vtise z našega Jadrana.

Otroci si na letovanju širijo obzorje. V taboriščih se seznanijo s sovrstniki in sklepajo z njimi prijateljstva. To jih vzgaja k miselnosti dobrega sožitja z vsemi ljudmi.

Glavno pa je, da vidijo in spoznajo morje, si krepijo telo in si utrdijo zdravje. Sonce, zrak in voda, sočno sadje, to so čudovita naravna sredstva za poživljanje telesa, kar je najdragocenejša dobrina vsakega človeka.

Koroški otroci imajo večkrat obiske naših ljudi in organizacij, ki se zanimajo za koroško mladino. Ponekod imajo tudi »pionirske igre«. Koroški opisujejo svoje kraje v preteklosti in sedanjosti. Od naših pa se nauče našo zgodovino. Mlada srca so namreč čudovito dojemljiva za te stvari, kar jim bo ostalo vse življenje lep spomin.

Zelo težko se vračajo otroci domov z našega Jadrana, kar je razumljivo, saj so lepo preživeli svoj odmor in se bodo okrepili vrtili jeseni v šolo.

Zvezi slovenskih organizacij bodi izrečena vsa zahvala za požrtvovalno delo za telesno in narodnostno skrb slovenskih otrok. S. S.

CANKARJEVA ZALOŽBA

pripravlja novo poljudnoznanstveno zbirko

PLANET

Doslej smo v slovenski poljudnoznanstveni književnosti pogrešali zbirko, ki bi izsledke posameznih ved združevala z družbenimi potrebami in nudila poleg praktičnih napotkov tudi teoretična dognanja.

Zato našo novo zbirko še posebej priporočamo prosvetnim delavcem, ker bodo v njej našli dovolj gradiva za pravico pri vsakodnevnem pouku. Zbirka bo nepogrešljiva tudi v knjižnicah naših učnih zavodov. Letošnja serija obsega naslednjih 5 knjig:

Dr. Drago Lebez: ALI POZNATE STRUPENE ŽIVALI?

Naš znani strokovnjak na področju živalstva in kemije nam približa v svoji poljudni in prikupno spisani knjigi svet strupenih živali, ki nam sicer vzbujajo samo strah in gnus. Poleg izrednega biološkega pomena stopnjuje vrednost knjige še bogastvo dokumentarnega materiala, ki ga je zbiral avtor v dolgih letih svojega znanstvenega dela. Knjiga bo nepogrešljiva kot pripomoček vsem učiteljem in še posebno biologom, prav tako pa bo upravičeno pritegnila pozornost ljubiteljev narave.

Darko Debenjak: POTA RAZVOJA

Danes, sto let po Darwinu, nihče več ne dvomi, da se živi svet razvija. Kako se razvija, ali je živi svet nastal iz neživega, ali je človeška duševnost naravnega izvora, vse to pa so vprašanja, okrog katerih se še vedno bije ogorčen idejni boj. Današnjega idealizma v biologiji pa ni mogoče pobijati s stališča mehaničnega materializma, ampak le z dialektičnega stališča. Zato skuša avtor dati dialektičen odgovor prav na najbolj pereča vprašanja sodobnega razvojnega nauka, kot so: nastanek življenja, razvojne zakonitosti, nastanek človeške zavesti itd.

Vlado Ribarič: CILJ — VESOLJE

Avtor nas popelje od prve rakete do trumfa človeškega genija — do poleta prvega človeka v vesolje. Knjiga bo še posebej privlačna za vse pedagoške poklice, ker so v njej podane v aplikirani obliki vse vede, katerih poznavanje je nujno potrebno za razumevanje poleta v vesolje.

Franci Sušnik-Tine Martinčič: ALI POZNATE STRUPENE RASTLINE?

Ali so nam tudi rastline lahko nevarne? Kaj vemo o rastlinskih strupih? Kako bomo spoznali strupeno rastlino? Vse to in še marsikaj nam v poljudni obliki razložita avtorja v svoji knjigi, katere privlačnost še stopnjuje številne in nazorne ilustracije. Knjiga bo dragocen pripomoček predavateljem biologije, v nič manjši meri pa bo dobrodošla učiteljem, agronomom in vsem, ki se zanimajo za naravo.

Dr. Stivo Julius: MODROST TELESA

Avtor na poljuden način seznanja bralce z dogajanjem v obolelem človeškem organizmu. Razgibano in pregledno posreduje najnovejša dognanja s področja preventive in terapije, pri čemer še posebej poudarja pomen zavestnega sodelovanja bolnika pri prenašanju bolezni.

Knjige omenjene zbirke imajo prikupen format, pregleden tisk in številne ilustracije.

Vseh pet knjig bo imelo okrog 1500 strani. Letna naročnina zbirke znaša: broširane 2500 din, vezane v polpatlo na 3000 din. Plačilni je največ v 10 zaporednih mesečnih obrokih po 300 din.

Prednaročila sprejemamo do 31. oktobra 1961. Odločite se pravočasno, ker bo cena v prosti prodaji precej višja.

Zaloga pa imamo tudi še naslednje knjige: Dr. Metod Mikuz: Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, pp 1200 din, cpl 1500 din, plus 1700 din.

Prvi posnetki nevidne strani lune, broš. 150 din.

Dr. France Černe: Planiranje in tržni mehanizem v ekonomski teoriji socializma, broš. 1000 din.

Dr. Vital Manohin: Vremenslovlje in podneboslavlje, broš. 350 din, ppl. 500 din.

CANKARJEVA ZALOŽBA V LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 2/II

tudi angleška skupina pokazala svojo dejavnost pred širnim auditorijem. Sledili so poslovnim govorom v štirih jezikih. V prijetnem, prijateljskem in šaljivem vzdušju male internacionalne smo zbrali za lepoto seminarja tovariško Majo iz Moskve. To je bil tudi najbolj sproščen konverzijski večer. Priložnost smo uporabili hvaležni slušatelji in izročili predavateljem skromna darila v priznanje za trud in prizadevnost.

SLOVO

Naslednje dni smo se poslavljali od naše priljubljene Struge. Skupina desetih ljubljancov se je vračala po moravsko-timoški dolini. Pri Zalečarju smo se najbolj približali bolgarski meji. Največjo postajo smo imeli ob jezeru Mavrovo in se v njem osvežili. Ves čas od Niša do Prahova nas je vlekla zadimljen vlak skozi nečiste predore in nas končno dvignil med kilometre dolge negotinske gorice. Ne govore zaman o bogastvu te pokrajine! Kaj vse nudi na površini in koliko bogastva skriva v svoji notranjosti!

Pod večer smo dosegli Prahovo, ki je končna postaja železnice in obenem pristanišče za pot proti Beogradu.

V študentskih letih sem potoval po Donavi Dunaj-Bratislava in nazaj in še zdaleč nisem imel občutka, da je Donava res tako veličastna.

nas je zbudil vodja strojnega oddelka in nas opozoril, naj ne zamudimo sončnega vzhoda in da ob svitu krenemo skozi sotesko Džerdap, ki je bil ob povratku pač cilj naše radoznosti. Cele ure smo strmeli na ogromne kamene masive, ki se ne more sklanjajo nad bregove Donave. Ugibali smo, kaj pomenijo obrežni signali: zastave, drogov, stolpi, rdeče-belo pisane viseče in dvigajoče se krogle. Z našo ladjo so potovali štirje Francozi, ki so plačali povratno vožnjo in vneto fotografirali čeri

Naslednje dni smo se poslavljali od naše priljubljene Struge. Skupina desetih ljubljancov se je vračala po moravsko-timoški dolini. Pri Zalečarju smo se najbolj približali bolgarski meji. Največjo postajo smo imeli ob jezeru Mavrovo in se v njem osvežili. Ves čas od Niša do Prahova nas je vlekla zadimljen vlak skozi nečiste predore in nas končno dvignil med kilometre dolge negotinske gorice. Ne govore zaman o bogastvu te pokrajine! Kaj vse nudi na površini in koliko bogastva skriva v svoji notranjosti!

Pod večer smo dosegli Prahovo, ki je končna postaja železnice in obenem pristanišče za pot proti Beogradu.

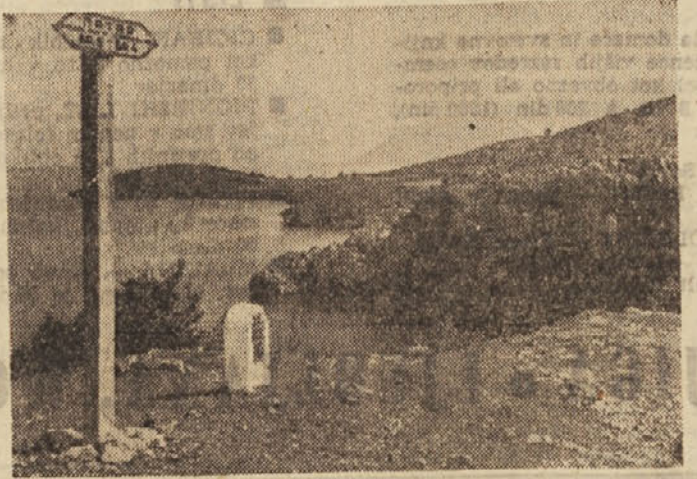
V študentskih letih sem potoval po Donavi Dunaj-Bratislava in nazaj in še zdaleč nisem imel občutka, da je Donava res tako veličastna.

telesa, kar je najdragocenejša dobrina vsakega človeka.

Koroški otroci imajo večkrat obiske naših ljudi in organizacij, ki se zanimajo za koroško mladino. Ponekod imajo tudi »pionirske igre«. Koroški opisujejo svoje kraje v preteklosti in sedanjosti. Od naših pa se nauče našo zgodovino. Mlada srca so namreč čudovito dojemljiva za te stvari, kar jim bo ostalo vse življenje lep spomin.

Zelo težko se vračajo otroci domov z našega Jadrana, kar je razumljivo, saj so lepo preživeli svoj odmor in se bodo okrepili vrtili jeseni v šolo.

Zvezi slovenskih organizacij bodi izrečena vsa zahvala za požrtvovalno delo za telesno in narodnostno skrb slovenskih otrok. S. S.

Pogled na razčlenjeno obalo Ohridskega jezera

V. Merc

PROGRAM ZALOŽBE MLADINSKA KNJIGA

V LETU 1961-62

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

prinaša program za zbirke, ki jih bomo izdali v novem šolskem letu. Vse naše izdaje so skrbno izdane dela iz domače in tuje književnosti. Knjige, ki jih izdajamo v zbirkah, so dosegle zelo velike naklade, posebno zbirke

- »ČEBELICA«
- »SINJI GALEB«
- »KONDOR«
- »GLOBUS«
- »ZLATA PTICA«

Zepna zbirka »ŠKOLJKA« je postala ena najbolj množičnih in priljubljenih knjižnih zbirk, ker je s svojim sodobnim programom in nizko ceno osvojila slovenski knjižni trg. V zbirkah

- »LEVSTIKOV HRAM«
- »PRIRODA IN LJUDJE«
- »LIKOVNI ZVEZKI«

in drugih pa izdajamo kvalitetna dela, ki zadovoljujejo najbolj zahtevne bralce.

IZREZANKE

so učno ponazorilo za I. in II. razred osemletk. Izrezanki imata 8 listov večbarvnih podob, za izrezovanje in uporabo na šolski klopi ali peskovniku. Tekste za obe izrezanki je sestavil pedagoški svetnik Drago Mehora, podobe je naslikala in sestavila prof. V. Gnušek. — Cena: 8 à 35 din (280 din).

- NA VASI
- V MESTU

FLANELOGRAMI

so uporabni kot stenske podobe, nazoren učni pripomoček tudi v šolah, ki nimajo flanelografa. — Cena 2 à 400 din (800 din).

- OBČINA — prof. M. Silvester, podobe prof. M. Lebez
- OKRAJ — prof. M. Silvester, podobe prof. M. Lebez

NAJDIHOJCA

Je zbirka kartonskih slikanic za najmlajše. — Cena 6 à 250 dinarjev (1500 din).

- MAJHNA SEM BILA — Marlenka Stupica
- MOJI PRIJATELJI — Marlenka Stupica
- HOP ČEZ PLANKE NA UGANKE — Manica Komarova
- MI PA HLEBČKE PEČEMO — Gustav Strniša
- HVALEŽNI MEDVED — Koroška pravljica
- VOLK IN SEDEM KOZLIČEV — Ruska pravljica

SLIKANICE

so umetniške izdaje najboljših tekstov za naše najmlajše z ilustracijami domačih in tujih slikarjev. — Cena: 4 à 600 din (2400 din).

- MEDENJAKOVA HIŠICA — František Hrubin
- PTICE IN GRM — Vida Brest
- KRALJEVIČ IN OBRT — Bolgarska pravljica
- O ZABICAH V RDEČIH KAPICAH — Ilustracije Jerzyja Strokowskega

SLIKANICE ANDERSENOVIH PRAVLJIC

Cena: 3 à 300 din (900 din).

- SLAVEC
- VELIKI IN MALI MIKLAJŽ
- SKATLICA VZIGALIC

ZLATA PTICA

ena najlepših zbirk in umetnih pravljic z vsega sveta. — Cena: 4 à 1100 din (4400 din)

- IRSKE PRAVLJICE
- KALEVALA
- ITALIJANSKE PRAVLJICE
- INDIJANSKE PRAVLJICE

CICIBANOVA KNJIŽNICA

prinaša pomožno šolsko in poljudnoznanstveno čtivo, skrbno ilustrirane domače in tuje klasike. — Cena: 5 à 600 din (3000 din).

- DOMAČE BRANJE — Milka Mihelič
- MOČ FILMA — Georges Sadoul
- ČEZ GORO K OČETU — Prežihov Voranc
- SONCE V KNJIGI — Lojze Krakar
- BAVBAVI IN POVODNI MOŽJE — Josef Lada

Posebno pomožno čtivo za najmlajše:

- CICIBAN BERE 1962 — Zbrala Neža Maurer

MLADI ODER

zbirka, ki s svojimi knjižnicami povečuje izbor za otroške in mladinske odre. — Cena: 400 din.

- KEKEC IN MOJCA — Po J. Vandotu Milan Stante

LUTKOVNI ODER

skrbi s svojimi edicijami za repertoar lutkovnih odrov. — Cena: 400 din.

- LENUH POLEŽUH — France Bevk

KNJIŽNICA ZA ŠOLARJE

prinaša obsežnejša dela domačih in tujih avtorjev. — Cena: 8 à 600 din (4800 din).

- IZPOLNJENA BESEDA — Ivan Jan

- SMEH V KLAUZURI — Vasja Ocvirk
- TOVARIŠI — Tone Seliskar
- TORPEDOVKA a + c. v — Radovan Kratky in Milan Sedy
- VETER V VRBOVJU — Graham Kenneth
- ČUDEŽNA SKRINJA — Vesna Parun
- ROLF GOZDOVNIK — Seton Thompson
- JAGODE — France Bevk

ČEBELICA

najbolj popularna in najbolj razširjena knjižna zbirka za otroke do 10. leta. Tudi letos izide v tej zbirki 8 knjig. — cena: 8 br. à 90 din (720 din), 8 kart à 200 din (1600 din).

- TRI HCERE — Mongolska narodna
- PODMORNICA NA SUHEM — Slavko Krušnik
- LAKOTNI PETELINCEK — Marie Majerova
- HIŠNIKOV DAN — Branka Jurca
- LEVI DEVZEJ — Prežihov Voranc
- TETA LJUBA — Zlata Pirnat
- BUDILKA V GOZDU — James Krüss
- SNEGULJICA — J. in W. Grimm

ŠKOLJKA

Ker bi hoteli, da bi bila zepna knjiga ŠKOLJKA čim bolj aktualna, bomo odslej sproti najavljali knjige, ki bodo izhajale v zbirki. Letos smo morali zaradi že vnaprej določenega celoletnega programa tiskati kar tri izredne knjige v naši popularni in priljubljeni zbirki (kroniko Cujkova o stalin-grajski bitki NA ZAČETKU POTI, zapiske francoskega padalca Favrelhéra ODLOČITEV V ALŽIRIJI in knjigo-publiscista Herberta Gruna o Eichmannovem PROCESU V JERUZALEMU). S tem, da bomo knjige v zbirki najavljali sproti na platnicah vsake prejšnje knjige — bomo laže uvrščali v zbirko aktualne ali pa tudi kvalitetnejše. Prva knjiga v 1962. letu bo roman

- TOBAČNA POT — Erskina Caldwell v prevodu Jožeta Zupantiča

Za naslednji program v žepni knjigi ŠKOLJKI pripravljamo naslednja dela:

- ZELENKO ŽITO — Colette. Roman. Prevaja Asta Znidaršič
- ADMIRAL NELSON — Robert Southy. Roman. Prev. Vital Klabus
- ČRTICE IZ ŽIVLJENJA BURZAKOV — Pomjalovski. Prev. S. Sali
- MESTECE PEYTON — Grace Metalious. Roman. Prev. Marjan Tavčar
- ODLOČITEV PRED ZORO — George Hove. Roman. Prev. Gita Jakopin
- BROOKLYNSKI SILAK — Rober Mende. Roman. Prev. Jože Turk
- PRIPOVEDKE — Saltikov Ščedrin. Prev. Pavle Vožlić
- NA ZAPADNI STRANI — A. I. Jeremenko
- AZIJA IZ PTIČJE PERSPEKTIVE — Tibor Sekelj
- PORTETI PRETEKLE VOJNE — Djordje Radenković
- HOTELI SO V ANGLIJO — S. Evensmo. Prevaja Janko Moder
- OTROCI GUERNICE — Herman Căsten. Prevaja Vital Klabus
- ČAROBNA TORBA — Zbral Berkut. Prev. Ivan Skušek
- MARIE CLAIRE — M. Audoux. Prevaja Draga Ahačič
- KAJ ZENE SAMMYJA? — Budd Schulberg
- HUMORESKE — A. Čehov
- OTROCI PODZEMLJA — Korolenko

Kakor smo začeli v žepni knjigi ŠKOLJKA prvo leto, tako bomo tudi v prihodnje objavljali več domačih del. V pripravi imamo več knjig, med njimi: sodobni roman Gitiče Jakopin ZAROMETI, novi sodobni roman Antona Ingoliča MLADOST NA STOPNICAH, biografija o letalcu Križaju Helene Križajev. Boga Smoleja NEUKROČENA KRILA in zapiske po Nemčiji Draga Graha SREČANJA IN VTISI. Počitniška knjiga bo tudi tokrat dvojna. — Cena: 12 br. à 300 din (3600 din), 12 kart. à 450 din (5400 din).

ZBIRKA SINJI GALEB

bo s svojim letošnjim programom tudi letos ena najpopularnejših zbirk za mladino od 10. do 14. leta. — Cena: 8 br. à 190 din (1520 din), 8. kart. à 400 din (3200 din).

- BUTALCI — Fran Milčinski
- LUKEC IN NJEGOV ŠKOREC — France Bevk
- PRIGODE KAPITANA VRUNGLA — Andrej Sergejevič Nekrasov
- SKRITI DNEVNIK — Leopold Suhodolčan
- BELA GRIVA — René Guiott
- OVČAR RUNO — Angelo Cerkenik
- DRUGA ENAJSTMETROVKA — Brane Dolinar
- DRAMA V VESOLJU — Petindvajsetorica

KONDOR

je zbirka, ki prinaša najboljša dela domače in svetovne književnosti. Posebno je važna za učence višjih razredov osemletk in za dijake vseh srednjih šol kot obvezno ali priporočeno literarno berilo. — Cena: 9 br. à 200 din (1800 din), 9 kart. à 400 din (3600 din).

- ZGODBE — Herodot — Sovrè
- SLOVENSKE LJUDSKE PESMI — zbral in uredil prof. Boris Merhar
- SPLET NOROSTI IN BOLEČINE — Franc Kafka
- DOMEN, SOSEDOV SIN — Josip Jurčič
- TRAVNE BILKE — Walt Withman

- GORSKI VENEC — Peter Petrovič Njegoš,
- SMRT SMALL AGE ČENGICA — Ivan Mažuranič
- SLOVENSKI DRUŽBENI ESEJ — zbral in uredil Mitja Mejak
- MOST SVETEGA LUDVIKA KRALJA — Thornton Wilder
- PLASČ — Nikolaj Vasiljevič Gogolj,
- KAKO SVA SE SPRLA — Ivanovič in I. Nikiforovič

V ponatisu smo vam pripravili knjige, ki jih posebno težko pričakujete. — Cena: 3 br. à 400 din (1200 din).

- KAPLAN MARTIN ČEDERMAR — France Bevk
- HAMLET — Shakespeare — Zupantič
- IZBRANO DELO — Simon Jenko

KNJIŽNICA ZA MLADINO

bo prinesla novitete, ki jih mladina tako rada prebira. — Cena: 3 kart. à 900 din (2700 din).

- ČRNA KRI — Mitja Vošnjak
- SREDI PUŠK IN BAJONETOV — Milan Apih
- PARTIZANKA — Milan Kovič

GLOBUS

Že dobro poznana zbirka potopisov. — Cena: 4 ppl. à 1500 din (6000 din).

- GLAVA V TORBI — Karel Eskelund
- POT PO BLIŽNJEM VZHODU — Miran Ogrin
- POT OKOLI SVETA — Milenko Šober
- HIMALAJSKA ODPRAVA — Keržič, Mahkota, Robič

LEVSTIKOV HRAM

je ena najlepših in najbolj elitnih zbirk založbe. — Cena: 4 ppl. à 1240 din (4960 din).

- REMBRANDT — H. W. van Loon
- LETA ZORENJA — Igor Newerly
- CUSIMA — Frank Thiess
- ŽIVLJENJE NA MISSISSIPPIJU — Mark Twain

KNJIŽNICA PRIRODA IN LJUDJE

prinaša dela s področja znanosti, tehnike, vodnike po Sloveniji in priročnike. — Cena: 2 br. à 900 din (1800 din).

- SVET NARAVE — Walt Disney
- LISICA — Aleksander Schmook
- PRIROČNIKI: — Cena 700 din
- MLADI KEMIČ — Maks Prezelj
- VODNIKI: — Cena 900 din
- SMUČISČA IN SKALE — Marjan Lipovšek

SIGMA

Zbirka poljudnoznanstvenih del s področja matematike.

- MATRIKE, TENZORJI, VEKTORJI — Dr. France Križanič
- NUMERIČNO IZRAČUNAVANJE ENAČB — Dr. France Bohte
- POSPEŠEVALNIKI — dr. ing. Janez Dekleva

LIKOVNI ZVEZKI

— zbirka, ki bogati knjižnice in razveseljuje ljubitelje umetnostne zgodovine. — Cena: 2 à 500 din (1000 din).

- IVANA KOBILICA — napisala in uredila Ljerkina Luc Menaše
- PANJSKE KOČNICE — Dušan Makarovič

SPOMENIŠKI VODNIKI

seznanjajo naročnike z lepotami naše ožje domovine, pomagajo spoznavati slovenske kraje in njihove zanimivosti. — Cena 2 à 500 din (1000 din).

- HRASTOVLEJE — dr. Marjan Zadnikar
- CRNGROB — dr. France Stele
- Slovenski kraji: — Cena 2000 din
- LJUBLJANA — dr. Nace Sumi

IGRA IN DELO

zbirka navodil za gradnjo raznih cenjenih tehničnih naprav, za razne veščine in ročne spretnosti. — Cena: 8 br. à 200 din (1600 din).

- GLOBUS — ing. Jože Perhanc
- MALA GRAFIKA — Marija Vogelink
- MODEL JADRNIC — Anton Pavlovčič
- PARNI STROJ — Jože Vedral
- LETALSKI MODEL Z ELEKTROMOTORČKOM P-137 — ing. Jože Perhanc
- TRANZISTORSKI DETEKTOR — Pavle Šegula
- VEZENINE — Božo Ratič
- MLADI FOTOGRAF II. — Marin Bajd

LISTI

■ CICIBAN, mesečnik za naše najmlajše, ki služi kot pomožno čtivo v nižjih razredih. Nova cena je 50 dinarjev

■ PIONIRSKI LIST, priljubljeno glasilo naših pionirjev smo v novem šolskem letu razširili na 16 strani od prejšnjih 8 in obliko malo spremenili. Nova cena je 25 dinarjev

■ PIONIR bo v letošnjem letu po svoji vsebini bližji starostni stopnji, kateri je namenjen. Nova cena je 60 dinarjev

■ MLADINA — dobro poznano glasilo naših mladincev. Nova cena je 30 dinarjev.

EMKA • ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA • LJUBLJANA, WOLFOVA 12